

LÖRDAGEN DEN 22 MAJ 1982

Part I

Thomas Skoglund

Tidigare hade vi bestämt, Leif Johansson och jag, att idag skulle vi åka ut på Blacken för att leta fisktärnekolonier. Klockan fyra på morgonen träffades vi ute på Askholmen, där Leif har sommarstuga. Himlen var mulen, kvicksilvret visade +5 ° och det var helt vindstilla. Vi började dagen med en tur in i Asköviken för att kontrollera om trastsångarna hade tagit sina revir i besittning. Denna vittljudande men knappast välljudande sångare är ju en nykomling bland vikens häckfåglar. Denna morgon kunde vi lyssna in två fåglar.

Därefter ställdes färden genom Strömsundet och ut på Fulleröfjärden. Intill Almö-Lindö ligger en holme vid namn Ryberg. Där fanns förra året en mindre koloni tärnor, men i år stod den tyvärr tom. Däremot fästes vår uppmärksamhet på två strandskator, som vaksamt stod på en stor sten. Då vi närmade oss började båda fåglarna varna intensivt och flög sedan omkring oss några varv. Detta torde väl om något indikera häckning. Trots missen beträffande tärnorna hade ju dagen börjat bra.

På en ö i närheten, St Sandskär, stod en till synes malplacerad snögås. Vi passerade öster om Tidö-Lindö och när vi kom ut på Blacken frapperades vi av att hela fjärden formligen kokade av tärnor och måsar. Anledningen till detta blev vi snart varse, då båten invaderades av nykläckta fjädermyggor. Vi lade oss still utanför Rundskär och inom en radie av några hundra meter fanns hundratalet fisktärnor och några hundra skrattmåsar. Vi var genast på det klara med, att här var chansen god att kunna hitta någon dvärgmå, varför vi började leta.

Några enstaka svarttärnor fladdrade förbi och plötsligt upptäckte jag en liten ljus mås på håll. Lätt upphetsad påkallade jag Leifs uppmärksamhet på måsen som målmedvetet höll kurs rakt mot oss. Till en början tänkte vi inte på något annat än att det rörde sig om en utfärgad, ettårig dvärgmå. Plötsligt hördes egendomliga ljud från akterskeppet, varpå Leif konstaterade att måsen var konstigt färgad - den var ju klart rosa på undersidan. Fågeln vinglade till och vi fick en annan vinkel, varpå vi såg den smala svarta halsringen, den kilformade stjärten, men kanske framför allt den klart rosafärgade undersidan. De egendomliga ljuden från akterskeppet tilltog, spred sig midskepps och utmynnade i ett unisont "ROSENMÅS"! - Snacka sen om hysteri -

Fågeln visade sig vara en helt utfärgad, gammal rosenmå i sina bästa dagar. Men vad gjorde den här? Mitt på Mälaren i slutet av maj! Vi satt säkert en halvtimme och beskådade den fantastiskt fina fågeln och fick utmärkta jämförelsemöjligheter med andra måsar, även dvärgmåsar till ett antal av fyra stycken. Vid ett tillfälle vilade rosenmåsen på vattnet intill en utfärgad dvärgmå. Nåväl, vi kunde ju inte sitta här hela dagen, även om vi skulle ha velat. Vi måste ju fortsätta med letandet efter tärnor och sedan måste vi meddela andra skådare. Vi formligen flög över Blacken ner mot Blackhällarna och i rena yran höll vi på att köra över en smålom.

Trevliga arter avlöste varandra och på nämnda hållar huserade tre rödbenor och en roskarl. Att vi sedan konstaterade en jättekoloni av fisktärnor gjorde inte saken sämre. Vi fortsatta vår resa över Blacken och på St Tryskär stod ytterligare ett par roskarlar. Därefter åkte jag hem till Per.

LÖRDAGEN DEN 22 MAJ 1982

Part II

Per Magnusson

Det är eftermiddag, lördagen den 22 maj och jag ligger och vilar på sängen efter några dagars inventerande och hårdskådning under Kristi-himmelsfärdshelgen. Egentligen behövde jag inte vila, för jag försov mig i morse och dagen känns ganska misslyckad.

Plötsligt ringer det på dörren, jag öppnar och in stapplar Thomas, karln är helt slut. Han sätter sig i soffan. "Sätt dig du också" uppmanar han mig. Jag förstår att någonting allvarligt har inträffat. "Skall jag säga arten på en gång eller vill du gissa?" frågar han. Jag avböjer en gissning och Thomas berättar upphetsat och entusiastiskt om sin fina dag. Han börjar med trastsångarna på morgonen inne i Asköviken och späder på med art efter art. Så kommer då den sista arten, rosenmås.

Någon timme senare lämnar båten bryggan vid Tidö-Lindö, Åke Berg och Hans-Olof Hellkvist har hakat på. Thomas har åkt hem för att sova.

Väl ute på Blacken ser vi att där finns gott om tärnor och måsar, vilket får oss på gott humör. Vi går runt Blacken i ett högervarv, med början vid Rundskär. Ett småskrakepar upptäckts, strax därefter ses en sjöorre, några dvärgmåsar flyger omkring bland tärnor och mås. Färden går mot Skorven som vi rundar. Havstruten är på sin plats och ligger och ruvar. Det börjar bra tycker vi och vädret är ju toppenskönt. Kvällen är ljum, det är vindstilla och solen lyser grann i väster.

Vi går upp mot Gräggen och går söder därom. Kikarna sveper hela tiden över vattenytan inne bland måsflockarna för att om möjligt upptäcka rosenmåsen.

Plötsligt ropar Hans-Olof till, vilken konstig skrattmås, den är ju alldeles grå på översidan. Måsen flyger i vår riktning och kommer närmare. Oj då! Huvudet är ju svart och vilken tydlig vit ögonring den har. Vi studerar den nyupptäckta måsen länge, hela tiden tillsammans med skrattmåsar, ibland så nära som ner till ca 30 meter. De grå vingöversidorna har en vit bakkant och svart vingpets med ett vitt fält i. Vingundersidorna är ljusa. Mer rundade vingar än skrattmås. Den svarta hättan går längre ner i nacken än skrattmåsens bruna hätta. Storleken ungefär som skrattmås eller aningen mindre.

Vi känner inte igen den som någon europeisk mås, vi tror oss veta att det inte är en Afrikansk eller Asiatisk mås heller. Så vi gissar på en Nordamerikansk mås, präriemås nämns, men ingen av oss visste riktigt hur en sådan ser ut. Under tiden som vi studerar den okända måsen passerar två silvertärnor helt nära båten.

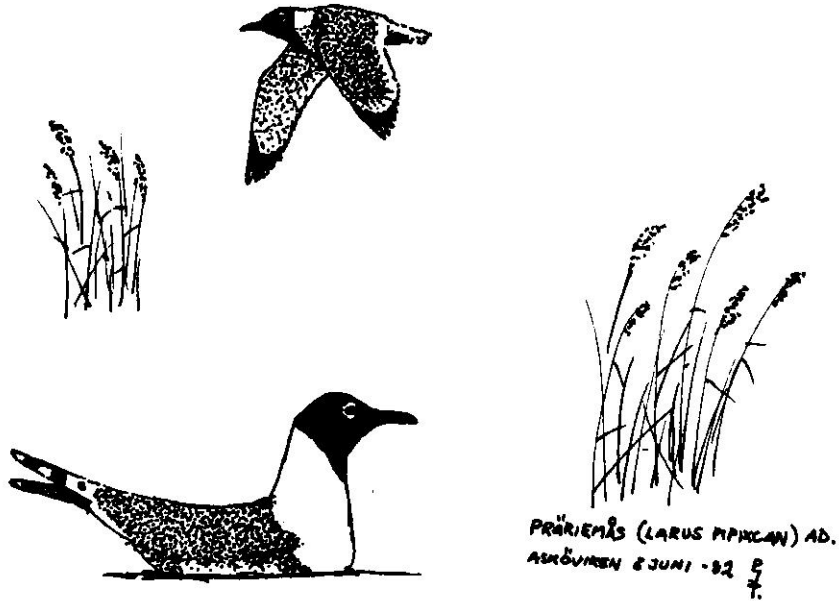
En annan båt närmar sig, det är Leif Johansson och hans pappa Börje. Redan innan dom hinner stanna sin båt börjar vi ivrigt berätta om den okända måsen. Leffe tar det lugnt och frågar om vi sett rosenmåsen, han har alldeles nyss haft den. Dess utom har han sett en labb som jagade runt bland måsarna.

En stund senare får även vi se rosenmåsen, fantastiskt vacker. Sju dvärgmåsar visar sig samtidigt.

När vi kommer hem och kan studera utländsk litteratur, bl a British Birds 1979 nr 4, kan vi konstatera att det är en präriemås vi sett.

Fantastiskt, vilken dag Blacken bjudit på! Här åker vi ut för att leta efter en rosenmås och upptäcker en präriemås. Kommer andra ornitologer att tro på oss? Det är knappast vi kan fatta det själva. Dessutom alla de andra arterna som sågs, det hade egentligen räckt med bara dessa arter.

Det tog en stund innan man somnade på kvällen.

TECKNINGSBIDRAG

Storskrake med ungar, omslaget. Gunnar Forsman.
Svart rödstjärt, sid 4. Elisabet Rosendahl.
Skrattmåsar, sid 5. Pentti Tatti (från broschyromslag).
Duvhök, sid 7. Olle Lindberg.
Skrattmås, sid 9. Olle Lindberg.
Präriemås, sid 12. Pentti Tatti,